

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci stěžovatele **V. A.**, zastoupeného JUDr. Hanou Kučerovou, advokátkou se sídlem v Praze 5, Kořenského 11, za účasti **Ministerstva vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 13. 8. 2004, č. j. 47 Az 502/2003 – 24,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 13. 8. 2004, č. j. 47 Az 502/2003 – 24, byla zamítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 4. 2. 2003, č. j. OAM-1042/CU-02-C10-2001, jímž bylo rozhodnuto o neudělení azylu stěžovateli podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně bylo rozhodnuto, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Krajský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že v dané věci stěžovatel jako prvotní důvod odchodu ze země původu uvedl snahu o legalizaci pobytu na území České republiky a nemožnost sehnat si práci, přičemž tento důvod dával do souvislosti se svou arménskou národností, pro kterou tvrdil, že byl pronásledován policií a příslušníky OMON. K tomuto tvrzení krajský soud konstatoval, že obsahem správního spisu je plně podložen závěr ministerstva o jeho účelovosti, když rozhodujícím důvodem odchodu stěžovatele ze země původu byly jeho

ekonomické problémy a posléze snaha o legalizaci pobytu. Krajský soud poukázal v této souvislosti i na to, že stěžovatel, ač v České republice žil od roku 1996, žádost o udělení azylu podal až v roce 2001 poté, kdy byl zadržen bez platných dokladů a hrozilo mu nebezpečí správního vyhoštění. Ekonomické problémy ani snaha o legalizaci pobytu na území České republiky nejsou důvody, se kterými zákon o azylu udělení azylu spojuje. Ministerstvo se zabývalo všemi tvrzeními stěžovatele, které uvedl v průběhu správního řízení, opatřilo si dostatek skutkových zjištění a po zhodnocení jeho tvrzení ve vztahu k ostatním důkazům v řízení provedeným dospělo ke správnému závěru, že jeho žádost není důvodná.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť je přesvědčen, že jeho žádost o udělení azylu byla oprávněná. Je Armén a pochází z Baku, tedy z oblasti, která je již zhruba 15 let oblastí zmítanou válečnými konflikty a národnostní a rasovou nesnášenlivostí. Jeho rodina přišla o byt a musela se odstěhovat. V první polovině devadesátých let se nesnášenlivost rozšířila po celém Rusku. Jako Armén se stával terčem rasové diskriminace, protože jeho původ je zcela zjevný. Pouze z těchto důvodů neměl možnost získat zaměstnání. V roce 1997 se k tomu připojila i diskriminace ze strany státu. Byly mu odcizeny doklady a již žádné neobdržel. Nepovažuje za spravedlivé, aby od něj byly požadovány důkazy o šikaně ze strany policie a příslušníků OMON. Domáhat se jakékoli spravedlnosti v Rusku bylo, a nepochybně je i v současné době, stejné jako tomu bylo v České republice za socialismu. Z uvedených skutečností vyplývá, že splňuje podmínky pronásledování a obavy z pronásledování z důvodu příslušnosti k arménské národnosti a neevropské rase. Tato diskriminace prostupuje celou společnost a zcela vědomě je trpěna státními orgány. Neví o žádné instituci, na kterou by se mohl v Rusku obrátit se žádostí o ochranu. Podle jeho názoru jsou splněny podmínky ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, protože byl pronásledován z důvodu rasy a národnosti a jeho obava z toho, že toto pronásledování bude v Rusku pokračovat je odůvodněná. Proto se domáhal zrušení napadeného rozsudku a přiznání kasační stížnosti odkladného účinku.

Ministerstvo ve vyjádření ke kasační stížnosti popřelo její oprávněnost, neboť jak správní rozhodnutí, tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy a odkázalo na obsah správního spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele učiněná ve správním řízení, a na vydané rozhodnutí. Dále konstatovalo, že před vydáním rozhodnutí o neudělení azylu stěžovateli zjistilo přesně a úplně skutečný stav věci a pro své rozhodnutí si pořídilo potřebné podklady a důkazy, když vycházelo především z výpovědi stěžovatele a z odůvodnění jím podané žádosti o udělení azylu na území České republiky a dále z informací o zemi jeho původu. Má za prokázané, že stěžovatel opustil zemi původu z ekonomických důvodů a o azyl požádal dále za účelem legalizace pobytu. Tvrzení stěžovatele o pronásledování z důvodů rasových považuje vzhledem k výše uvedenému za účelová. Stěžovatel v průběhu správního řízení neprokázal, že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Pokud měl stěžovatel v zemi původu jakékoliv potíže související s jeho národností, měl je řešit pomocí kompetentních orgánů země původu, což však neučinil. Institut azylu je institutem zcela výjimečným a je udělován pouze z důvodů uvedených v zákoně o azylu. Nelze jej tedy zneužívat jako prostředek pro legalizaci pobytu či udělit z jiných než zákonných důvodů. Stěžovatel neprokázal, že byl v zemi původu pronásledován

ve smyslu § 12 zákona o azylu. Z výše uvedených důvodů navrhlo zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Podle § 12 zákona o azylu se azyl udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je buď pronásledován za uplatňování politických práv a svobod a nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Z citovaného ustanovení vyplývá, že podmínky pro udělení azylu splňuje cizinec, je-li ve vztahu k jeho osobě zjištěno, že je pronásledován, respektive má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů uplatňování určitých politických práv a svobod či politických názorů nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu příslušnosti k určité skupině obyvatel (rasové, náboženské, národnostní, sociální). Za pronásledování se pro účely zákona o azylu považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Pronásledováním však není ani případný masový výskyt negativních jevů v určité zemi nebo její části za předpokladu, že nejde o součást státní politiky. Jestliže orgány státní moci negativní jevy cíleně potírají a čelí jim, nelze mluvit o pronásledování ani tam, kde možnosti státních orgánů nejsou dostatečné a taková opatření nemají trvalý či stoprocentní efekt.

V daném případě stěžovatel v průběhu správního řízení o udělení azylu uvedl, že z Ruska vycestoval v červenci roku 1996 a přicestoval do České republiky, kde byl až do srpna 1997. Poté vycestoval na Ukrajinu, kde se dne 3. 9. 1997 oženil a následující den odjel do Ruska. Tam byl do konce října 1997 a poté opět vycestoval do České republiky, kde byl zhruba do května 1998. Poté odjel na krátkou návštěvu do země původu a opět přicestoval do České republiky. Naposledy byl v Rusku v lednu 2000. Uvedl, že do Ruska dojížděl za matkou a kvůli svým podnikatelským aktivitám. Tvrdil, že důvodem jeho odchodu ze země původu byla národnostní diskriminace. Tuto spatřoval v tom, že byl policií a příslušníky OMON často kontrolován, prověřovali jeho doklady, ponižovali jej a požadovali po něm pokuty. Na jejich jednání si nikde nestěžoval. Dále byl v roce 1997 napaden a okraden o osobní věci a doklady neznámými osobami ruské národnosti, kteří byli následně zadrženi a jeden z nich byl odsouzen. Od té doby neměl občanský průkaz a přesto, že se při svých návštěvách Ruska v letech 1997, 1998 a 2000 snažil o vydání nového průkazu, nebylo mu vyhověno s odůvodněním, že policie má moc práce a on musí čekat. Naposledy byl zaměstnán jako prodavač v roce 1995, kdy firma ukončila činnost a on byl propuštěn. Od té doby neměl stálé zaměstnání, i když si takové sháněl. Nesnažil se však sehnat si zaměstnání v jiné části Ruska, protože nemohl najít zaměstnání ani ve velkém městě. V České republice měl povolení k pobytu do konce roku 2000. Dne 25. 1. 2001 byl zadržen při domovní prohlídce Policií České republiky společně s manželkou a dcerou a protože

neměl povolení k pobytu, byl umístněn do ZZC v B. ve věci řízení o správním vyhoštění. Tam také projevil úmysl požádat o udělení azylu. Závěrem uvedl, že neměl problémy s ruskými státními orgány nebo policií a nebyl trestně stíhán. Jiné důvody, pro které opustil Rusko a žádá o azyl v České republice neuvedl.

Tyto stěžovatelem uváděné osobní problémy nemohou být bez dalšího hodnoceny jako pronásledování z důvodů stanovených v ustanovení § 12 zákona o azylu, což také v souladu se zákonem dovodilo jak ministerstvo, tak i krajský soud. Subjektivní právo na azyl je právem na nezbytnou ochranu v případě pronásledování nebo odůvodněného strachu před pronásledováním, ale nikoliv právem vybrat si zemi, v níž chce cizinec žít a pracovat a kde si chce legalizovat tímto způsobem pobyt. Udělení azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území České republiky tak, jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. V této souvislosti Nejvyšší správní soud shodně poukazuje i na skutečnost, že stěžovatel pobýval s přestávkami na území České republiky již od roku 1996 a o azyl požádal až v roce 2001, kdy mu hrozilo správní vyhoštění, a v mezidobí byl několikrát ve vlasti navštívit svou matku, z čehož lze usuzovat na to, že jeho tvrzení o existenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu jsou účelová.

Nejvyšší správní soud z důvodů výše uvedených podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost zamítl. Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 1 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

O stěžovatelem podaném návrhu, aby kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek podle ust. § 107 s. ř. s., Nejvyšší správní soud nerozhodl, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ust. § 56 odst. 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení a ministerstvu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. července 2005

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu